

навчальних закладів. К.: Каравела, 2004. 568 с. 3. Державна служба статистики України: Інтернет видання.
URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ11_u.htm (дата звернення 18.09.2019).

УДК 658.5.011: 631

О.А. Дем'янишина, канд. екон. наук, доцент
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
Україна

ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ЯК КРОК У РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

В сучасних умовах децентралізації стоїть гостро питання формування об'єднаних територіальних громад як одного із шляхів розвитку сільських територій. Однак серед певного позитиву даного явища, залишається низка проблем, які потребують вирішення.

Засади розвитку сільських територій в умовах децентралізації влади стали першочерговою проблемою у дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених.

Акцентування уваги на глобальних проблемах сучасної цивілізації має єдину мету, - звернути увагу на той факт, що розвиток сільської території є не самодостатнім окремим питанням, а лише суттєвою частиною проблем розвитку суспільства більш глобального характеру. Відповідно, розвиток сільської території також перебуває в тісній залежності від процесів усвідомлення та вирішення цих проблем як глобального так і часткового характеру. Питання «розвиток сільської території» є тісно залежним від сукупності інших проблем суспільно-економічного розвитку. Розуміння даного факту дозволяє окреслити обмеження щодо можливостей впливу на розвиток сільської території. Реалістичний науковий погляд повинен раціонально поєднуватись з потребами сільських жителів, з їх бажанням здійснення тих чи інших змін. Адже прийняття рішень «нагорі», без врахування реалій призводить лише до поглиблення диспропорцій, що було неодноразово продемонстровано на практиці.

Співучасть громадських організацій та окремих громадян в фінансуванні розвитку об'єднаних територіальних громад є загальноприйнятою практикою в розвинених країнах. Так в ЄС, без умови участі жителів сільської території (об'єднаної територіальної громади) в фінансуванні сільського розвитку, прояву їх ініціативи в більш широкому контексті не розглядається жодна програма розвитку цієї громади як об'єкт державного фінансування. Фінансова підтримка сільського розвитку здійснюється в цих країнах на конкурсній основі у формі грантів в рамках державних цільових програм. Така практика поступово запроваджується і в Україні [1].

Провівши аналітичний огляд формування та розвитку об'єднаних територіальних громад Черкаської області видно, що за підсумками січня-червня

2019 року середній показник доходів загального фонду (без трансфертів) на 1-го мешканця по 54-х ОТГ склав 2039,7 грн. Найбільше доходів у розрахунку на 1-го мешканця отримано у Степанецькій ОТГ – 7277,0 грн, найменше у Березняківській ОТГ – 850,4 грн. Серед ОТГ Черкаської області 36 громад отримують з державного бюджету базову дотацію, 10 перераховують реверсну дотацію. Рівень дотаційності серед громад не дуже високий, найвищий показник у Леськівській громаді, у якій обсяг базової дотації у загальній сумі доходів становить 33,9%. Найбільша питома вага видатків на утримання апарату управління у доходах загального фонду (без урахування трансфертів) припадає на бюджет Ротмістрівської ОТГ – 70,0%, найменша – на бюджет Жашківської ОТГ – 10,3%. В середньому, по всіх ОТГ Черкаської області питома вага заробітної плати у видатках загального фонду становить 75,6%. Найвищий показник видатків у Шевченківській ОТГ – 91,8%, найнижчий у Селищенській ОТГ – 32,2% [2].

Формуючи дохідну базу місцевих бюджетів, на етапі нестабільності та незначущості власних доходних джерел, не слід обмежувати роль державних дотацій та субвенцій, оскільки лише таким чином держава може впливати на розвиток місцевого самоврядування [1].

Проаналізувавши ситуацію на базовому рівні в умовах децентралізації, ми дослідили ситуацію із формування об'єднаних територіальних громад Уманського району та представили її на рис.1.

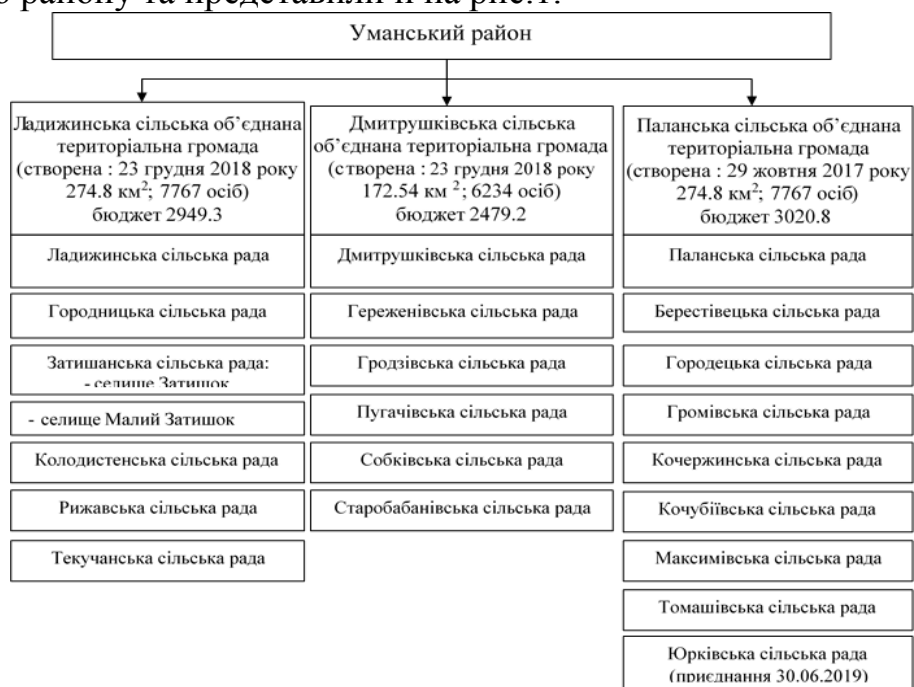

Рис.1. Структура об'єднаних територіальних громад
Уманського району Черкаської області*

*Джерело: сформовано автором на основі [3]

Одним із основних напрямів державної підтримки в Україні має стати фінансування структурних перетворень у сільських територіях. Однак реформа децентралізації, основою якої на сьогодні є формування об'єднаних територіальних громад, має бути не примусовим явищем. Кожна територіальна громада села, селища, міста має бачити перед собою перспективи розвитку для

себе. А все це потребує досконалого аналізу, стратегічних планів на перспективу та програм розвитку об'єднаних територіальних громад, які будуть виконуватись в реальному часі, а не лише на папері.

Список використаних джерел: 1. Дем'янишина О.А. Розвиток сільських територій Вінницької області: аналітичний аспект. Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. 2014. № 4. С. 110 – 116. 2. Окремі показники виконання місцевих бюджетів ОТГ Черкаської області за I - ше півріччя 2019 року. URL: https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/attachment/document/445/ЧЕРКАСЬКА_ОБЛАСТЬ. 3. Децентралізація. Уманський район URL: <https://decentralization.gov.ua/rayons/1246/communities>

УДК 631.115.11

**С.В. Довгаль, канд.екон.наук, доцент,
Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва,
Україна**

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНИХ ВІДНОСИН

В останні часи в Україні дуже жваво обговорюються перспективи розвитку аграрного сектору національної економіки. Це стосується багатьох аспектів функціонування вітчизняного агропромислового комплексу. Дискутуються питання щодо державного втручання в процеси формування цін на продукцію аграріїв та інше. З цього приводу, доволі цікавим є вивчення зарубіжного досвіду діяльності держави в аграрній сфері. Безумовно, розглянути більшість пов'язаних із цим питань, в рамках доволі невеликого за обсягом матеріалу неможливо, тому зупинимося лише на тих аспектах, які авторові видаються найважливішими.

На початку зазначимо, що в теперішній час головним змістом аграрної політики більшості економічно розвинутих країн є державна підтримка аграрного сектору через надання різного роду субсидій, дотацій та пільг. В більшості із них фінансові вливання в сільське господарство доволі значні, та частіше за все перевищують ринкову вартість його продукції у півтора, та навіть два рази. Така державна підтримка дозволила значно підвищити виробництво продовольства в країнах, які сьогодні є основними його експортерами.

За звичай, виділяють заходи прямого та непрямого субсидіювання. До перших відносять підтримку доходів сільгоспвиробників, до других – цінове втручання на ринку продовольства через встановлення квот, тарифів, податків на експорт та імпорт, тощо. Крім того, аграрна політика зарубіжних країн передбачає компенсацію витрат аграріїв на придбання добрив, засобів захисту рослин, кормів, виплату відсотків по отриманих кредитах та страхуванню майна. Державне регулювання аграрних відносин в країнах Заходу передбачає й